

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням Президії Федерації
пауерліфтингу України

протокол № 07 від «02» лютого 2021р.

Головуючий

С.Г. Базаєв /

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СУДДІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ З ПАУЕРЛІФТИНГУ**

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
«ФЕДЕРАЦІЯ ПАУЕРЛІФТИНГУ УКРАЇНИ»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про суддівську діяльність з пауерліфтингу (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог статті 41 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження порядку присвоєння кваліфікаційних категорій суддям» від 16.07.2013 р. № 31, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 02 серпня 2013 р. № 1312/23844, Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Змін до Порядку присвоєння кваліфікаційних категорій суддям» від 16.06.2015 р. № 2025, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 02 липня 2015 р. № 772/27217, Статуту Федерації пауерліфтингу України (далі – ФПУ) та Правил змагань з пауерліфтингу.

1.2. Положення створене з метою формування правових, нормативних та організаційно-методичних засад підготовки та підвищення кваліфікації суддів з пауерліфтингу та їх обліку.

1.3. Згідно статті 41 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» суддівство спортивних змагань здійснюється спортивними суддями – фізичними особами, які пройшли спеціальну підготовку і отримали відповідну кваліфікаційну категорію та уповноважені забезпечувати дотримання правил під час проведення та суддівства спортивних змагань, регламентів змагань, а також забезпечувати достовірність зафіксованих результатів.

1.4. Суддівство змагань з пауерліфтингу здійснюється на добровільних засадах фізичними особами громадянами України, які виявили бажання взяти участь у суддівстві змагань та є членами Федерації пауерліфтингу України, мають відповідну підготовку суддівства з пауерліфтингу на змаганнях різного рівня, їм присвоєно почесне спортивне звання «Суддя з пауерліфтингу».

1.5. Почесне спортивне звання «Суддя з пауерліфтингу» присвоюється фізичним особам, які мають відповідну підготовку суддівства змагань з пауерліфтингу різного рангу.

1.6. Суддя з пауерліфтингу повинен бути чесним і неупередженим під час суддівства змагань, бути прикладом поведінки для спортсменів і тренерів, дотримуватись правил змагань, постійно сприяти вихованню спортсменів, вести

непримириму боротьбу зі всіма випадками недисциплінованості та грубості, нетактовності, порушенням правил змагань, активно сприяти пропаганді спорту та здорового способу життя, постійно підвищувати власну суддівську кваліфікацію.

1.7. Призначення суддів на змагання різних рангів залежить від їх кваліфікації та рейтингу ФПУ за попередній рік і здійснюється безпосередньо відповідними суддівськими колегіями (Технічним Комітетом).

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СУДДІВ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

2.1. Суддя з пауерліфтингу має право:

- здійснювати суддівство змагань, що проводяться виключно під егідою ФПУ. Суддівство змагань, що проводяться іншими організаціями, може здійснюватися виключно з дозволу ФПУ.
- носити суддівську атрибутику відповідної категорії.
- проводити семінари та інструктажі за дорученням відповідних колегій суддів.

2.2. Обов'язками судді з пауерліфтингу є:

- досконало знати Правила змагань з пауерліфтингу, суворо та об'єктивно застосовувати їх у процесі суддівства, сприяти проведенню змагань на високому організаційному рівні, передавати досвід молодим суддям, брати активну участь у роботі колегії суддів і пропаганді пауерліфтингу, в роботі семінарів з підготовки та підвищення кваліфікації суддів;
- виховувати толерантність, дисциплінованість, дотримання правил учасниками змагань, тренерами і представниками;
- бути прикладом дисциплінованості та організованості під час проведення змагань, неупереджено і справедливо вирішувати спірні питання щодо суддівства, сумлінно ставитись до своїх обов'язків;
- виховувати спортсменів у дусі вимог моралі та етики;
- при виконанні обов'язків бути в акуратній суддівській формі з відповідною атрибутикою.

3. ПОСВІДЧЕННЯ, ФОРМА ТА АТРИБУТИКА СУДДІВ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

3.1. Судді з пауерліфтингу під час виконання своїх обов'язків повинні носити суддівську форму:

чоловіки – синій піджак, сірі класичні брюки (джинси заборонено), біла сорочка, відповідна до суддівської категорії краватка та шеврон IPF/ФПУ на лівому боці піджака;

жінки – синій піджак, сіра спідниця/ класичні брюки (джинси заборонено), біла сорочка/ блуза, відповідна до суддівської категорії краватка/ шарф та шеврон IPF/ФПУ на лівому боці піджака.

3.2. Влітку за рішенням ТК ФПУ встановлюється літня форма: сірі класичні брюки/ спідниця, біла сорочка/ блуза з короткими рукавами, на лівому боці сорочки розміщується відповідний шеврон, краватка/ шарф. Судді повинні носити класичне взуття чорного кольору.

3.3. У разі присвоєння кваліфікаційної категорії «Суддя з пауерліфтингу» ТК ФПУ протягом 30 календарних днів видає посвідчення та атрибутику спортивного судді встановленого зразку (Додаток 4). У разі втрати або пошкодження посвідчення судді з пауерліфтингу видається дублікат. ТК ФПУ веде облік виданих посвідчень.

3.4. Суддівська атрибутика складається з шеврона та краватки зеленого, бордового та синього кольорів для кваліфікаційних категорій «Суддя II категорії з пауерліфтингу», «Суддя I категорії з пауерліфтингу» та «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» відповідно.

3.5. Право на виготовлення суддівської атрибутики належить виключно ФПУ.

3.6. Факт суддівства змагань фіксується в посвідченні судді.

4. КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНИХ КАТЕГОРІЙ СУДДЯМ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

4.1. Згідно п. 2 Порядку присвоєння кваліфікаційних категорій спортивним суддям, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 16 липня 2013 р. № 31 (зі змінами), зареєстрованому в Міністерстві юстиції України

02 липня 2015 р. № 772/27217, Федерація пауерліфтингу України веде облік спортивної діяльності та присвоює такі кваліфікаційні категорії суддям з пауерліфтингу в разі їх відповідності вимогам:

- «Суддя II категорії з пауерліфтингу»;
- «Суддя I категорії з пауерліфтингу»;
- «Суддя національної категорії з пауерліфтингу».

4.2. Кваліфікаційна категорія судді з пауерліфтингу, присвоєна Федерацією пауерліфтингу України, розповсюджується тільки на визнаний відповідно до чинного законодавства вид спорту «пауерліфтинг» та змагання, що проводяться під егідою IPF та ФПУ.

4.3. Кваліфікаційні категорії спортивних суддів: «Суддя II категорії з пауерліфтингу», «Суддя I категорії з пауерліфтингу» та «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» присвоюються послідовно.

4.4. Право присвоєння суддівських категорій «Суддя II категорії з пауерліфтингу» та «Суддя I категорії з пауерліфтингу» надається відокремленим регіональним підрозділам Федерації пауерліфтингу України. Звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» присвоюється рішенням Технічного комітету (далі – ТК) Федерації пауерліфтингу України.

4.5. Для присвоєння кваліфікаційної категорії «Суддя II категорії з пауерліфтингу» кандидат на присвоєння суддівської категорії (далі – кандидат) повинен подати до суддівської колегії відокремленого регіонального підрозділу ФПУ наступні документи:

- заяву встановленого зразка (Додаток 1);
- копії 1 та 2 сторінок паспорта громадянина України;
- довідку ВП ФПУ, що містить дані про виконання вимог для присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії судді;
- сертифікат, що засвідчує участь у суддівському семінарі;
- дві фотокартки (розміром 3x4 см).

4.6. Для присвоєння кваліфікаційної категорії «Суддя I категорії з пауерліфтингу» кандидат повинен подати до суддівської колегії відокремленого регіонального підрозділу ФПУ наступні документи:

- заяву встановленого зразка (Додаток 2);
- копії 1 та 2 сторінок паспорта громадянина України;
- посвідчення «Суді II категорії з пауерліфтингу» з засвідченням змагань, які обслуговував кандидат;
- сертифікат, що засвідчує участь у суддівському семінарі;
- дві фотокартки (розміром 3x4 см).

4.7. Клопотання про присвоєння кваліфікаційної категорії «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» порушується відокремленим регіональним підрозділом перед Федерацією пауерліфтингу України. До клопотання додаються:

- заява встановленого зразка (Додаток 3);
- копії 1 та 2 сторінок паспорта громадянина України;
- посвідчення «Суді I категорії з пауерліфтингу» з засвідченням змагань, які обслуговував кандидат;
- сертифікат, що засвідчує участь у Всеукраїнському суддівському семінарі;
- дві фотокартки (розміром 3x4 см).

4.8. Заява та документи розглядаються ТК ФПУ протягом 30 календарних днів з дня їх надходження.

4.9. За результатами розгляду поданих документів ТК ФПУ приймає рішення про присвоєння кваліфікаційної категорії «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» або про відмову у присвоєнні цієї кваліфікаційної категорії у разі невідповідності вимогам, визначеним у пункті 2 цього Положення, про що заявникові повідомляється письмово у 10-денний строк з дня прийняття такого рішення.

4.10. Федерація пауерліфтингу України подає кандидатури суддів національної категорії з пауерліфтингу у Міжнародну Федерацію пауерліфтингу на розгляд щодо присвоєння звання «Суддя II міжнародної категорії з пауерліфтингу», а суддів II міжнародної категорії – для присвоєння звання «Суддя I міжнародної категорії з пауерліфтингу».

5. ВИМОГИ ДО ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ КАТЕГОРІЙ СУДДІВ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

5.1. Суддівські категорії присвоюються поступово за умови виконання кваліфікаційних вимог.

5.1.1. Звання «Суддя II категорії з пауерліфтингу» присвоюється особам, які мають стаж суддівства не менше 1-го року та практику суддівства не менше 2-х змагань не нижче обласного, міського рівня або 4-х змагань у спортивній школі, клубі та взяли участь у суддівському семінарі;

5.1.2. Звання «Суддя I категорії з пауерліфтингу» присвоюється особам, які мають суддівську категорію «Суддя II категорії з пауерліфтингу», стаж суддівства не менше 1-го року після її присвоєння та практику суддівства не менше 3-х змагань не нижче обласного (міського) рівня та за умови участі у суддівському семінарі;

5.1.3. Звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» присвоюється особам, які мають суддівську категорію «Суддя I категорії з пауерліфтингу», стаж суддівства не менше 2-х років та 6-ти всеукраїнських змагань після її присвоєння, брали участь у всеукраїнському суддівському семінарі та склали іспит на присвоєння звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» на чемпіонаті чи Кубку України з пауерліфтингу чи класичного пауерліфтингу (триборство).

5.2. Присвоєння суддівських категорій оформляється відповідними постановами.

6. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТІВ НА ПРИСВОЄННЯ ЗВАННЯ «СУДДЯ З ПАУЕРЛІФТИНГУ»

6.1. Іспит на присвоєння звання «Суддя II категорії з пауерліфтингу» проводиться у формі комплексного контрольно-перевірною заходу під час участі кандидата в офіційних змаганнях ФПУ з пауерліфтингу чи класичного пауерліфтингу не нижче V рангу в якості судді та складається з двох частин: теоретичної та практичної.

6.1.1. Теоретична частина передбачає письмове тестування кандидата, під час якого він має дати повну відповідь на кожне із питань тестування. Кількість питань – 20. Теоретична частина іспиту вважається успішно складеною, якщо кількість правильних відповідей кандидата не менше 85% (17 відповідей). Теоретичний іспит проводить Голова ТК ВП ФПУ чи призначена ним особа.

6.1.2. До практичної частини комплексного іспиту допускається кандидат, який успішно склав його теоретичну частину. Оцінювання кандидата на помості розпочинається екзаменатором з початком виконання першої спроби у потоці, суддівство якого здійснює бригада суддів, в склад якої входить кандидат. Загалом кандидат має провести суддівство щонайменше 45 спроб спортсменів, з яких 20 спроб – в присіданнях, 15 – в жимі лежачи та 10 – в тязі. Протягом суддівства кандидат повинен прийняти щонайменше 85% правильних рішень у порівнянні з рішенням членів Журі. Кандидат та Журі отримують картки контролю (Додаток 5), які ними заповнюються та у підсумку порівнюються.

6.1.3. Розмір цільового внеску за складання іспиту на присвоєння звання «Суддя II категорії з пауерліфтингу» визначається Президією ВП ФПУ і повинен бути сплачений до початку іспиту. Якщо кандидат невдало склав іспит, внесок кандидату не повертається. Кандидат може бути повторно заявленим на складання іспиту, але не раніше, ніж через 6 місяців та здійснити повторну сплату цільового внеску.

6.2. Іспит на присвоєння звання «Суддя I категорії з пауерліфтингу» проводиться у формі комплексного контрольно-перевірною заходу під час участі кандидата в офіційних змаганнях ФПУ з пауерліфтингу чи класичного пауерліфтингу не нижче V рангу в якості судді та складається з двох частин: теоретичної та практичної.

6.2.1. Теоретична частина передбачає письмове тестування кандидата, під час якого він має дати повну відповідь на кожне із питань тестування. Кількість питань – 30. Теоретична частина іспиту вважається успішно складеною, якщо кількість правильних відповідей кандидата не менше

85% (25 відповідей). Теоретичний іспит проводить Голова ТК ВП ФПУ чи призначена ним особа.

6.2.2. До практичної частини комплексного іспиту допускається кандидат, який успішно склав його теоретичну частину. Оцінювання кандидата на помості розпочинається екзаменатором з початком виконання першої спроби у потоці, суддівство якого здійснює бригада суддів, в склад якої входить кандидат. Загалом кандидат має провести суддівство щонайменше 60 спроб спортсменів, з яких 25 спроб – в присіданнях, 20 – в жимі лежачи та 15 – в тязі. Протягом суддівства кандидат повинен прийняти щонайменше 85% правильних рішень у порівнянні з рішенням членів Жюрі. Кандидат та Жюрі отримують картки контролю (Додаток 5), які ними заповнюються та у підсумку порівнюються.

6.2.3. Розмір цільового внеску за складання іспиту на присвоєння звання «Суддя I категорії з пауерліфтингу» визначається Президією ВП ФПУ і повинен бути сплачений до початку іспиту. Якщо кандидат невдало склав іспит, внесок кандидату не повертається. Кандидат може бути повторно заявленим на складання іспиту, але не раніше, ніж через 6 місяців та здійснити повторну сплату цільового внеску.

6.3. Іспит на присвоєння звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» проводиться у формі комплексного контрольного-перевірального заходу під час участі кандидата в офіційних всеукраїнських змаганнях ФПУ з пауерліфтингу чи класичного пауерліфтингу VI – III рангів в якості судді та складається з двох частин: теоретичної та практичної.

6.3.1. Теоретична частина передбачає он-лайн тестування кандидата, під час якого він має дати повну відповідь на кожне із питань тестування. Кількість питань – 75. Теоретична частина іспиту вважається успішно складеною, якщо кількість правильних відповідей кандидата не менше 85% (63 відповіді). Теоретичний іспит проводить Голова ТК ВП ФПУ чи призначена ним особа.

6.3.2. До практичної частини комплексного іспиту допускається кандидат, який успішно склав його теоретичну частину. Оцінювання кандидата на

помості розпочинається екзаменатором з початком виконання першої спроби у потоці, суддівство якого здійснює бригада суддів, в склад якої входить кандидат. Загалом кандидат має провести суддівство щонайменше 75 спроб спортсменів, з яких 30 спроб – в присіданнях, 25 – в жимі лежачи та 20 – в тязі. Протягом суддівства кандидат повинен прийняти щонайменше 85% правильних рішень у порівнянні з рішенням членів Журі. Кандидат та Журі отримують картки контролю (Додаток 5), які ними заповнюються та у підсумку порівнюються.

6.3.3. Розмір цільового внеску за складання іспиту на присвоєння звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу» визначається Президією ФПУ і повинен бути сплачений до початку іспиту. Якщо кандидат невдало склав іспит, внесок кандидату не повертається. Кандидат може бути повторно заявленим на складання іспиту, але не раніше, ніж через 6 місяців та здійснити повторну сплату цільового внеску.

7. АКРЕДИТАЦІЯ СУДДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАТЕГОРІЇ ФПУ

7.1. Всі судді національної категорії повинні проходити акредитацію для збереження своєї категорії раз на 2 роки.

7.2. Акредитація повинна проходити на перших змаганнях кожного парного року.

7.3. Кожен суддя особисто відповідальний за сплату на них внеску за акредитацію у розмірі членського внеску та подачі списку змагань, які він обслуговував протягом останніх 2-х років

7.4. Для акредитації суддя повинен взяти участь в обслуговуванні щонайменше 2 національних та 2 обласних змагань з пауерліфтингу протягом 2-х років. Дозволяється 1 чемпіонат з жиму лежачи.

7.5. У випадку невиконання вищезазначених умов, суддю буде позбавлено звання «Суддя національної категорії з пауерліфтингу». Для повернення категорії, потрібно скласти іспит повторно.

7.6. Якщо національну суддівську категорію було присвоєно непарного року, то наступного після нього парного року акредитацію проходити не потрібно.

8. РЕЙТИНГ СУДДІВ ФПУ

8.1. Рейтинг суддів ФПУ – кількісний показник ефективності роботи суддів ФПУ.

8.2. Метою запровадження рейтингового оцінювання суддів ФПУ є:

- підвищення ефективності та результативності професійної діяльності суддів ФПУ;
- забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності суддів ФПУ;
- забезпечення конкуренції, підвищення мотивації та ефективності діяльності суддів ФПУ;
- стимулювання діяльності суддів ФПУ, спрямованої на підвищення якості проведення змагань з пауерліфтингу всіх рангів.

8.3. Основними завданнями рейтингового оцінювання є:

- створення інформаційної бази для аналізу і оцінки результатів діяльності суддів ФПУ;
- посилення зацікавленості суддів ФПУ у підвищенні своєї професійної кваліфікації;
- забезпечення об'єктивності оцінки якості діяльності суддів ФПУ за рахунок повноти та достовірності інформації;
- визначення кращих суддів ФПУ за показниками рейтингу;
- удосконалення системи матеріального і морального стимулювання діяльності суддів ФПУ.

8.4. Рейтинг суддів ФПУ проводиться за допомогою автоматизованої системи підрахунку балів за здійснене обслуговування змагань.

8.5. У рейтингу беруть участь всі судді ФПУ, які протягом року, за який підводиться рейтинг, брали участь в обслуговуванні всеукраїнських та міжнародних змагань з пауерліфтингу.

8.6. За обслуговування потоку на змаганнях (Всеукраїнських чи міжнародних) суддя отримує 100 балів з коефіцієнтом, що відповідає функції, яку він виконував (Додаток 6).

8.7. Рейтингова система оцінювання використовується для проведення щорічного підведення підсумків діяльності суддів ФПУ, прийняття рішень щодо призначення суддів для обслуговування змагань наступного року, визначення суддівських функцій, а також для відзначення нагородами десятки кращих суддів ФПУ за рік.

9. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 9.1. Будь-які зміни та доповнення до цього Положення вносяться виключно за рішенням Президії Федерації.
- 9.2. Всі додатки до цього Положення є його невід'ємною частиною.
- 9.3. Це положення набуває чинності з моменту його прийняття, затвердження та оприлюднення на офіційному сайті ФПУ.

Додаток 1
до Положення
про суддівську діяльність
Федерації пауерліфтингу України

Президенту

відокремленого регіонального підрозділу ФПУ

(П.І.Б.)

(П.І.Б.)

(місце проживання, тел.)

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання щодо присвоєння мені кваліфікаційної категорії «Суддя II категорії з пауерліфтингу».

До заяви додаються:

- 1) копії 1 та 2 стор. паспорта громадянина України;
- 2) довідка ВП ФПУ, що містить дані про виконання вимог для присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії судді;
- 3) Копія сертифікату учасника суддівського семінару;
- 4) дві фотокартки (розміром 3x4см).

" ___ " _____ 20__ року

(підпис)

Додаток 2
до Положення
про суддівську діяльність
Федерації пауерліфтингу України

Президенту

відокремленого регіонального підрозділу ФПУ

(П.І.Б.)

(П.І.Б.)

(місце проживання, тел.)

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання щодо присвоєння мені кваліфікаційної категорії «Суддя I категорії з пауерліфтингу».

До заяви додаються:

- 1) копії 1 та 2 стор. паспорта громадянина України;
- 2) виписка з посвідчення «Судді II категорії з пауерліфтингу» заявника, що містить дані про виконання вимог для присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії судді;
- 3) Копія сертифікату учасника суддівського семінару;
- 4) дві фотокартки (розміром 3x4см).

" ___ " _____ 20__ року

(підпис)

Додаток 3
до Положення
про суддівську діяльність
Федерації пауерліфтингу України

Голові Технічного Комітету
Федерації пауерліфтингу України

(П.І.Б.)

(П.І.Б.)

(місце проживання, тел.)

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання щодо присвоєння мені кваліфікаційної категорії «Суддя національної категорії з пауерліфтингу».

До заяви додаються:

- 1) копії 1 та 2 стор. паспорта громадянина України;
- 2) виписка з посвідчення «Судді I категорії з пауерліфтингу» заявника, що містить дані про виконання вимог для присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії судді;
- 3) Копія сертифікату учасника Всеукраїнського суддівського семінару;
- 4) дві фотокартки (розміром 3x4см).

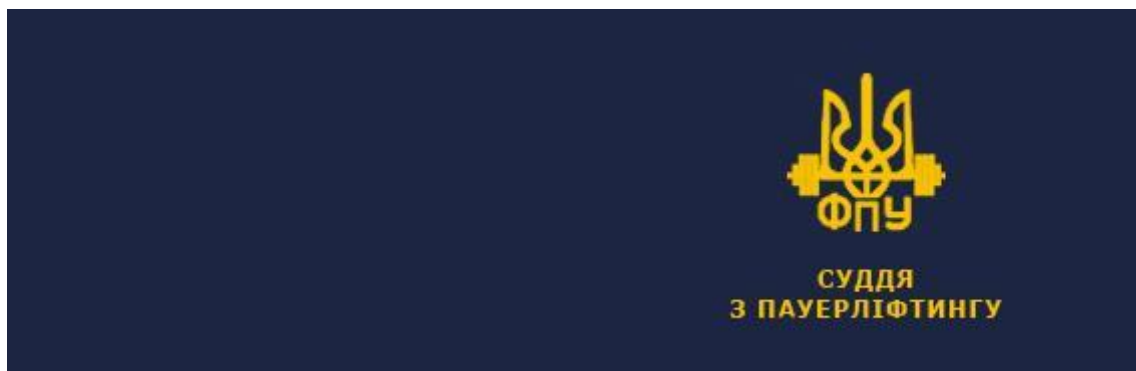
" ___ " _____ 20__ року

(підпис)

Додаток 4
до Положення
про суддівську діяльність
Федерації пауерліфтингу України

СУДДІВСЬКА АТРИБУТИКА ФПУ

ЗРАЗОК
посвідчення «Судді національної категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК
посвідчення «Судді I категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК
посвідчення «Судді II категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК
шеврона «Судді національної категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК
шеврона «Судді I категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК
шеврона «Судді II категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК краватки
«Судді національної
категорії з пауерліфтингу»

ЗРАЗОК краватки
«Судді I категорії з
пауерліфтингу»

ЗРАЗОК краватки
«Судді II категорії з
пауерліфтингу»

Додаток 6
до Положення
про суддівську діяльність
Федерації пауерліфтингу України

**Таблиця коефіцієнтів нарахування рейтингових балів за видами
суддівської діяльності**

Вид суддівської діяльності	Коефіцієнт
Головний суддя змагань	5
Головний секретар змагань	5
Лектор суддівського семінару	2
Голова журі	1
Член журі	1
Старший суддя	1
Боковий суддя	0,8
Секретар	0,8
Суддя при учасниках	0,6
Комп'ютерний секретар	0,6
Помічник секретаря	0,4

Примітки:

Розрахунок рейтингу проводиться в кінці кожного календарного року.